

Enelatel on õisi kogu suveks

Enelate valik aiaärides on nii rikkalik, et neist võib kujundada suvi läbi õitsva aianurga.

REIN SANDER

Vanades aedades ja parkides oli meil kõige tavalisem **taraenelas** (*Spiraea chamaedryfolia*). Ta sobis ka madalaks hekiks, eks sellest siis eestikeelne nimigi.

Taraenelast harvem kasvatati meil vanasti **keskmist** (*S. media*) ja **täkilist enelat** (*S. crenata*), aga ka **pajulehine enelas** (*S. salicifolia*) oli hinnatud ning levinud.

Nende liikide põõsaid võib praegu näha metsistunud vanade taluasete läheduses. Üsna ohjeldamatult kasvasid aias kõik enelad, kellelegi ei tulnud pähe, et neid peaks hooldama – kärpima või vanemaid oksid välja lõikama.

Praegu pakuvad puukoolid nii palju erinevaid enelaliike ja -sorte, et nendest võib kujundada kogu suve õitsva aianurga. Kõige varem alustab **tuhkur enelas** (*S. x cinerea*) 'Grefsheim', nädalapäevad hiljem hakkab õitsema **teravalehine enelas** (*S. x arguta*). Ka keskmine enelas õitseb juba mais.

Nendel ja mitmel teiselgi liigil tekivad õiepungad eelmise aasta võrsetel. Et põõsaid igal aastal kenasti õitseksid, tuleb umbes kolmandik äraõitsenud okstest kohe pärast õitsemist välja lõigata – siis on noortel võrsetel ruumi kasvada. Sügiseks jõuavad nad sirguda ilusaks tugevaks. Pärast õitsemist harvendatakse ka **nipponi enelat** (*S. nipponica*), kelle sordid hakkavad õitsema juunis.

Juuni keskel kattub õitega madalakasvuline **jaapani enelas** (*S. japonica*). Kui valite oma aeda varasemaid ja hilisemaid sorte, jätkub õitemängu terveks kesksuveks.

On olemas punase-, valge- ning roosaõielisi, samuti punase- ja kollaselehelisi sorte. Kõik nad õitsevad sama aasta võrsetel.

Seepärast lõigakegi jaapani enelat tagasi kas sügisel või varakevadel enne pungade puhkemist, et noortel võrsetel oleks kasvuruumi. Kärpige põõsast kümme-konnan sentimeetri kõrguselt, nõrgemad varred lõigake päris maani maha. Ometi muutuvad vanemad põõsad lõpuks nii tihedaks, et noortel võrsetel jääb kitsaks. Üks võimalus on põõsas siis üles kaevata ja mitmeks jagada.

Kesksuvel hakkab õitsema **kaselehine enelas** (*S. betulifolia*), peale kaunite õite on sellel põõsal ka väga ilus intensiivne sügisvärvus. Suve lõpu

Taraenelas Kodavere kiriku juures teeserval.

Jaapani enelas.

Pajulehine enelas.

poole õitsevad veel pajulehine enelas, talle lähedane **hambuline enelas** (*S. x billardii*) ja nende värrad. Selles rühmas leidub samuti nii roosaku kui valgeõielisi taimi. Viimastel on ka lehestik natuke heledamat tooni.

Nendelgi liikidel tekivad õiepungad sama aasta võrsetel. Kevadel kärpige neil eelmise aasta võrsed umbes poole võrra lühemaks, nii kasvab alumistest pungadest hulga noori harusid ning põõsas õitseb rikkalikult. Nii-sugused harunenud võrsed tuleb järgmisel kevadel muidugi maapinnalt maha lõigata.

Enelaid on lihtne paljundada juurevõsudega või vanemate põõsaste jagamisega. Ka haljaspistikud juurduvad üsna hästi. Mineraalveepudelitest tehtud minikasvuhoones saab ka laisk aednik umbes pooltele pistikutele juured alla.

Kui juurdumine jääb hilja peale, on noortel taimedel enamasti üsna nõrk juurestik. Kõige targem on nad sügisel külma kaitseks korralikult turba, lehtede või kuuseokstega katta. Kevadel istutage nad aastaks-paariks paljunduspeenraste kosuma.

REIN SANDER